

## ประวัติและความเป็นมา

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคเหนือ) จ.เชียงใหม่ (กฟน.1)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคเหนือ) จ.เชียงใหม่ (กฟน.1) เริ่มจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2503 โดยแยกออกมาจากเทศบาล ซึ่งในขณะนั้นเทศบาลเป็นผู้รับสัมปทาน ดำเนินการ ในครั้งแรกที่ทำการสำนักงานฯ ได้ใช้บริเวณบ้านของคุณปรีดา พัฒนถาบุตร ซึ่ง ขณะนั้นดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการไฟฟ้าเขตตั้งอยู่ถนนวัวลาย อ.เมือง จ.เชียงใหม่ต่อมาเมื่อมี พนักงานเพิ่มมากขึ้น จึงย้ายสำนักงานมาอยู่ภายในบริเวณด้านหลังโรงจักรดีเซลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เลขที่ 208-210 ถ.เชียงใหม่-ลำพูน ต.หนองหอย อ.เมือง จ.เชียงใหม่ และได้รับงบประมาณในการก่อสร้างอาคารสำนักงาน การไฟฟ้าเขต 1 (ภาคเหนือ) จ.เชียงใหม่ เป็นการถาวร เมื่อปี พ.ศ.2518 คือที่อยู่ปัจจุบัน ซึ่งมีผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการไฟฟ้าเขต ตามลำดับดังนี้

|                 |              |               |   |               |
|-----------------|--------------|---------------|---|---------------|
| 1.นายปรีดา      | พัฒนถาบุตร   | 23 เม.ย. 2502 | - | 11 ก.พ. 2512  |
| 2.นายจุฑารัตน์  | สิริพันธุ์   | 13 ก.พ. 2512  | - | 20 เม.ย. 2518 |
| 3.นายเดชา       | ณ ลำปาง      | 21 เม.ย. 2518 | - | 31 มี.ค. 2524 |
| 4.นายโกวิท      | รัชตเมธี     | 1 เม.ย. 2524  | - | 24 เม.ย.2528  |
| 5.ร.ต.บุญเยี่ยม | รัตนกุล      | 25 เม.ย. 2528 | - | 10 มี.ค.2535  |
| 6.นายชาญ        | ธีระสุภะ     | 14 พ.ค. 2535  | - | 26 ธ.ค.2536   |
| 7.นายสุรศักดิ์  | นันทะศิริ    | 27 ธ.ค. 2536  | - | 24 ม.ค.2539   |
| 8.นายโกวิท      | พฤษหิรัญ     | 25 ม.ค. 2539  | - | 30 ก.ย.2541   |
| 9.นายสำรวย      | สุมนาพันธุ์  | 1 ต.ค. 2541   | - | 16 ธ.ค.2544   |
| 10.นายเดชา      | วิจิตพันธุ์  | 17 ธ.ค. 2544  | - | 30 ก.ย.2548   |
| 11.นายอุทัย     | พัฒนวิระกิจ  | 1 ต.ค.2548    | - | 30 ก.ย.2553   |
| 12.นายวรินทร์   | ศิษยนเรนทร์  | 1 ต.ค.2553    | - | 30 ก.ย.2554   |
| 13.นายปรีชา     | ทรงศิริทัตต์ | 1 ต.ค.2554    | - | ปัจจุบัน      |

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2545 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้จัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างอาคาร สำนักงานใหญ่เพิ่มเติม เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กสูง 3 ชั้น พื้นที่จอดรถชั้นใต้ดิน 2 ชั้น วงเงิน 59,719,000.- บาท โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด ป่าซางยุทธนาก่อสร้าง เป็นผู้ดำเนินการฯ ซึ่ง แล้วเสร็จ และพนักงานได้ย้ายมาปฏิบัติงานในเดือน เมษายน 2548

การดำเนินการของ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคเหนือ) จ.เชียงใหม่ ภายใต้การนำของ นายเดชา วิจิตพันธ์ ผู้อำนวยการไฟฟ้า ในการบริหารจัดการ โดยให้หลักในการทำงานคือ

|     |             |     |          |
|-----|-------------|-----|----------|
| รัก | การทำงาน    | รัก | การพัฒนา |
| รัก | การเรียนรู้ | รัก | สามัคคี  |

ได้สนองนโยบายการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ที่มีเป้าหมายในการดำเนินการเพื่อให้บริการแก่ ประชาชน ในเขตรับผิดชอบที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. ปรับปรุงการจัดหาและการบริการพลังงานให้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย มี ความมั่นคงสม่ำเสมอ เชื่อถือได้ เพียงพอและรวดเร็ว ทันต่อความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
2. พัฒนากิจการด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มรายได้ให้เลี้ยงตนเองได้ มีกำไรพอสมควร ตลอดจนมีเงินทุนเพียงพอแก่การขยายงาน
3. พัฒนาการบริหารองค์การ การบริหารงานบุคคล และการจัดการ ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

เพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ที่ว่า “การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นองค์กรชั้นนำในภูมิภาคอาเซียน ด้านธุรกิจการให้บริการพลังงานไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย เชื่อถือได้ สร้างความพึงพอใจสูงสุดแก่ลูกค้าทั่วประเทศ” และ “ไฟฟ้าสว่างทั่วทิศ สร้างเศรษฐกิจทั่วไทย”

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคเหนือ) จ.เชียงใหม่ ในฐานะที่เป็นรัฐวิสาหกิจสาขาสถาธรรูปโภค มีหน้าที่ในการรับผิดชอบในการผลิต จัดให้ได้มาจัดส่ง และจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ประชาชน ธุรกิจ และอุตสาหกรรมต่างๆ ในเขต 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน คือ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง เชียงราย พะเยา และ แม่ฮ่องสอน

## ประวัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝาง จ.เชียงใหม่

ก่อนที่จะเล่าประวัติของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝาง จ.เชียงใหม่ ใครขอเรียนสภาพของอำเภอฝาง ในอดีตพอสังเขป

อำเภอฝางเป็นอำเภอที่อยู่เหนือสุดของจังหวัดเชียงใหม่ ทิศเหนือติดกับประเทศเมียนมาและจังหวัดเชียงราย ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอพร้าวและอำเภอเชียงดาวจังหวัดเชียงใหม่ อำเภอฝางต่อมาได้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอฝาง อำเภอไชยปราการ และอำเภอแม่สาย ดังเช่นปัจจุบัน อำเภอฝางหรืออำเภอเมือง เมื่อก่อนมีชื่อเรียกเปรียบเทียบกับเมืองในหมอก ฤดูที่ร้อนจริง ๆ มีประมาณ 1 เดือนเท่านั้น เมื่อร้อนมาก ๆ ก็จะมีฝนตก เมื่อฝนตกอากาศก็จะเย็นและหนาว กลางคืนและตอนเช้าก็จะมีหมอกทึบและนาน จะเริ่มเห็นแสงอาทิตย์ก็ประมาณเวลา 10.00 น. - 11.00 น. และประมาณ 17.00น. — 18.00น. อากาศก็จะเริ่มเย็นและหนาว เนื่องจากสภาพอากาศหนาวเย็นพื้นที่จึงเหมาะที่จะทำเกษตรด้านการเพาะปลูก ราษฎรที่อยู่ในอำเภอฝางส่วนมากย้ายมาจากท้องถิ่นอื่นมาตั้งรากฐานใหม่ จึงเห็นได้ว่าราษฎรส่วนใหญ่มีฐานะดีมี หัวคิดก้าวหน้า กล้าได้กล้าเสีย และมีความจริงใจ ส่วนราษฎรดั้งเดิมจะมีคนไทยพื้นเมือง , คนไทยเชื้อสายไทยใหญ่ ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ

ก่อนปี พ.ศ. 2515 อำเภอฝางมีเส้นทางรถยนต์เส้นเดียว จากเชียงใหม่ผ่าน อ. แม่ริม, แม่แตง อ.เชียงดาว-ฝาง เส้นทางตั้งแต่ อ.แม่แตง — อ.เชียงดาว ทางลาดยางแต่แคบระหว่าง อ.เชียงดาว และถึง อ.ฝาง สภาพทางไม่ค่อยดีมีการลาดยางบางช่วงเท่านั้น การเดินทางจะรถโดยสารประจำทาง แบบตัวถังไม่มีม้านั่งยาว 2-3 แถว และต่อมามีรถเก๋งรุ่นเก่า เช่นยี่ห้อ เทนซุซ จะต้องใช้เวลาเดินทางเกือบ 1 วันเต็ม

จากสภาพพื้นที่ของอำเภอฝางตามที่เรียนข้างต้น ประมาณปี พ.ศ. 2505 — 2508 นายอำเภอฝาง ร.ท. แก้ว เนตรโยธิน และ ส.จ.คุณทองชอบ กินาวงศ์ ได้ร้องขอต่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ให้ดำเนินการติดตั้งโรงไฟฟ้าดีเซลจ่ายไฟฟ้าให้ราษฎรอำเภอฝางซึ่งขณะนั้นมี คุณสายนิธินันท์ เป็นผู้ว่าการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และมีคุณปรีดา พัฒนถาบุตร เป็นผู้อำนวยการไฟฟ้าเขต 1 ภาคเหนือ โดยราษฎรอำเภอฝางหาเสาไม้และคอนไม้มานำมาใช้เป็นเสาไฟฟ้าและคอนรับสายไฟฟ้า พร้อมมอบพื้นที่ใช้งานสำหรับตั้งโรงไฟฟ้าบ้านพักพนักงานและสำนักงาน บริเวณประตูเข้าเมืองฝางด้านทิศใต้ซึ่งเป็นบริเวณกำแพงเมืองเก่า

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ขนย้ายเครื่องแม่กลอน 55 กิโลวัตต์ จำนวน 1 เครื่อง จากอำเภอปาย จ. แม่ฮ่องสอน มาติดตั้งจ่ายไฟเป็นเครื่องแรกระหว่างขนย้ายเครื่องเนื่องจากสภาพเส้นทางคมนาคมไม่สะดวกการขนย้ายเครื่องจึงเกิดอุบัติเหตุทำให้เครื่องยนต์กำเนิดกระแสไฟฟ้าเบียดกระแทก นักศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิค ภาควิชาฟิสิกส์ จ. เชียงใหม่ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

มงคล วิทยาเขต ล้านนาปัจจุบัน) รุ่นที่ 1 ที่ไปฝึกงานกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและไปร่วมขนย้ายเครื่องยนต์เสียชีวิต 1 คน เมื่อติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเสร็จ จ่ายไฟครั้งแรกเป็นระบบ 400/3, 500/400 — 230 โวลท์ โดยจ่ายไฟด้านทิศเหนือบริเวณตำบลเวียงฝาง (บริเวณป่าบง, บ้านสวนดอก, บ้านต้นหนุ่น) ทิศใต้ถึงบ้านสองแคว บริเวณตลาดสองแคว อ. ฝาง ประมาณปี พ.ศ. 2508 ขยายเขตไฟฟ้าแบบพัฒนาการจากสองแควถึงตำบลแม่สุ่น สิ้นสุดที่ปากทางเข้าวัดแม่สุ่นหลวง ต.แม่สุ่น

ประมาณปี พ.ศ. 2510 มีการขยายเขตไฟฟ้าแบบไฟฟ้าพัฒนาการให้บ้านแม่คะ (เดิมตำบลแม่สุ่น) ซึ่งอยู่ใกล้กับโรงกลั่นบ่อน้ำมันฝาง

ประมาณปี พ.ศ. 2512 ได้ก่อสร้างโรงจักรไฟฟ้า การให้กิ่งอำเภอแม่เฒ่า โดยติดตั้งเครื่อง 17 กิโลวัตต์ จำนวน 1 เครื่อง จ่ายไฟฟ้าระบบ 400/3, 500/400 — 230 โวลท์ มีพนักงานประจำ 1 คน และพนักงานการไฟฟ้าคนแรกของกิ่งอำเภอแม่เฒ่า คือ นายกุลชัย จารุเวช ระบบงานขึ้นตรงกับการไฟฟ้าอำเภอฝาง ต่อมาจึงได้ขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าอำเภอฝาง เชื่อมโยงจากอำเภอฝาง มาจ่ายไฟฟ้าอำเภอแม่เฒ่า

ประมาณปี 2516 เชื่อมโยงระบบไฟฟ้าจากตำบลแม่สุ่น, บ้านแม่ข่า ต.แม่งอน เพื่อให้การบริการต่อราษฎร ต.แม่ขี้, ต.แม่งอน และให้โรงไฟฟ้าบ้านยาง (ภายใต้การดูแลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต)

ประมาณปี 2517 — 2518 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้มีนโยบายที่จะจ่ายไฟให้ครอบคลุมทั่วประเทศ จึงมีโครงการเงินกู้และมีการขยายในระยะแรก เรียกว่าโครงการ พบล.4 ซึ่งอำเภอได้เป็นอำเภอหนึ่งในโครงการจึงมีการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าเข้าไปหมู่บ้านต่าง ๆ ทุกตำบล และเกือบทุกหมู่บ้านในเขตอำเภอฝาง และอำเภอแม่เฒ่า

จากเหตุการณ์ข้างต้นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝางมีผู้ใช้ไฟเริ่มต้น ประมาณ 150 หลังคาเรือน โหลดสูงสุดประมาณ 30 kw. ได้มีการขอใช้ไฟเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีการใช้ไฟเพิ่ม จึงมีการติดตั้งเครื่องเพิ่มเป็นเครื่องรัดตัน 75 kw. 3 สูบ(เครื่องสมัย ร.5 ประเทศสยาม)เครื่องเม็กกลาเลน และเมอร์ลิส ด้านระบบจำหน่ายมีการปรับปรุงระบบจ่ายไฟแรงสูงจาก 3,500 โวลท์ เป็น 11,000 โวลท์ และ 22,000 โวลท์ และมีการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าจากจังหวัดเชียงรายดังเช่นปัจจุบัน

#### งานด้านบริการ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝางทุกคนมีความรับผิดชอบสูง เมื่อเครื่องยนต์หรือระบบจำหน่ายขัดข้อง พนักงานทุกคนจะมาช่วยกันเร่งซ่อมและทยอยซ่อมจ่ายกระแสไฟฟ้าให้เรียบร้อย อย่าสงมิระบบตามความจำเป็น จนเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการไฟฟ้า ผู้ใช้ไฟเกิดความเชื่อมั่นในด้านการบริการจากที่ลูกหนี้ค่ากระแสไฟฟ้ามีมากสูงสุดในเขตจนมีหนี้ลดลง และมีลูกหนี้น้อยจนได้รับรางวัลลูกหนี้น้อย ระดับการไฟฟ้าทั่วประเทศ

ราษฎรและหน่วยงานอื่น ให้การยอมรับเจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝางเป็นอย่างดี

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝาง(กฟอ.ฝาง) ชั้น 2 มีการไฟฟ้าในสังกัด 2 แห่ง

1. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาย่อยอำเภอแม่อาว นายสัมพันธ์ มณีลดดา ผู้จัดการ
2. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาย่อยอำเภอไชยปราการ ยังไม่มีผู้จัดการ

## เหตุการณ์อดีตที่น่าจดจำ

1. การไฟฟ้าอำเภอฝางในอดีตทางคมนาคมไม่สะดวก และอยู่ห่างไกลเมืองเชียงใหม่การเดินทางจึงไม่สะดวก การจัดตั้งเป็นการไฟฟ้าอำเภอที่ขึ้นตรงกับการไฟฟ้าจังหวัดเชียงใหม่จึงเป็นระยะเวลาด้าน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงตั้งเป็นการไฟฟ้าอำเภอที่รับผิดชอบตัวเองมีตำแหน่งผู้ควบคุมการไฟฟ้าอำเภอฝาง (ตำแหน่ง ผู้จัดการ ปัจจุบัน) มีระบบงานแบ่งออกเป็น ตำแหน่ง พนักงานช่าง และพนักงานบัญชี ต่อมาได้ยกฐานะเป็นการไฟฟ้าหน่วยหลัก และการไฟฟ้าชั้น 2 ตามลำดับ

ผู้ควบคุมไฟฟ้าอำเภอ จะควบคุมตำแหน่งหัวหน้าช่างประจำการไฟฟ้าอำเภอ มีการบริหารจัดการงานของการไฟฟ้าให้เป็นไปตามนโยบายและระเบียบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคพนักงานช่างจะทำหน้าที่เดินเครื่องบริการแก่กระแสไฟฟ้า, ขยายเขตจดหน่วย และบริการอื่น ๆ

พนักงานบัญชี เริ่มแรกมีเพียง 1 คน จึงทำหน้าที่งานด้านบัญชีทั้งหมดรวมทั้งเขียนใบเสร็จค่ากระแสไฟฟ้า และเก็บเงินจึงทำให้ระบบงานไม่ค่อยเป็นระบบเท่าที่ควร ผู้ใช้ไฟฟ้าชำระค่าไฟ แล้วมักจะต้องรักษาใบเสร็จไว้อย่างดี เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงเมื่อมีการเรียกเก็บเงินซ้ำ พนักงานบัญชีไม่ส่งเงินตามระบบ เริ่มมีการปรับปรุงเป็นระบบมากขึ้น ตั้งแต่ปี 2511 โดยมีการเพิ่มพนักงานบัญชีเป็น 2 คน แยกงานเป็นระบบมากขึ้น พนักงานบัญชี 2 ท่านดังกล่าว คือ คุณศิริกุล ประพันธ์ศรี (ทำทะเบียนคุมผู้ใช้ไฟ) และคุณวิชาญ ดัชนีเศรษฐี (ทำหน้าที่เก็บเงิน)

พนักงานช่างทำหน้าที่ควบคุมเครื่องยนต์กำเนิดไฟฟ้า บริการแก่กระแสไฟฟ้า ขยายเขตระบบจำหน่ายฯ จดหน่วยและบริการอื่น ๆ เนื่องจากพนักงานช่างทำงานหลายหน้าที่ และแต่ละคนมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อเครื่องยนต์กำเนิดไฟฟ้าถึงวาระปรับล้างบำรุงรักษาหรือซ่อม จะต้องช่วยการดำเนินการให้แล้วเสร็จเป็นวัน ๆ ให้เครื่องยนต์เดินจ่ายไฟได้ในวันนั้น ถึงแม้เครื่องยนต์อาจร้อนเพราะพึ่งหยุดเดินเครื่องจ่ายไฟ หรืออากาศตอนเช้าอาจหนาวเย็นอย่างไร ก็ต้องช่วยกันทำงานให้แล้วเสร็จ งานจดหน่วยเมื่อถึงกำหนดจดหน่วยต้องจดถึงแม้วันนั้น ๆ พึงออกเวอร์ฯ ก็จำเป็นต้องทำ

## 2.งานด้านบริการ

พนักงานการไฟฟ้าอำเภอฝางทุกคนมีความรับผิดชอบสูง เมื่อเครื่องยนต์หรือระบบจำหน่ายขัดข้อง พนักงานทุกคนจะมาช่วยกันเร่งซ่อมและทะยอยซ่อมจ่ายกระแสไฟฟ้าให้เรียบร้อย อย่าสงมีระบบตามความจำเป็น จนเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการไฟฟ้า อาทิเช่น

เจ้าของโรงภาพยนตร์เข้มสวัสดิ์ (คุณหมอจรุณ เข้มสวัสดิ์) ยอมรับในการบริการของพนักงานไฟฟ้าอำเภอฝาง ถึงกับมีการติดป้ายที่ประตูโรงภาพยนตร์ว่าให้สิทธิเข้าชมภาพยนตร์ฟรีเฉพาะตำรวจและพนักงานไฟฟ้าเท่านั้น (โดยพนักงานไม่ได้ร้องขอก่อนเลย)

กองการสำรวจ และโรงกลั่น พลังงานทหารบ่อน้ำมันฝาง เชื่อมั่นในการบริการการจ่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้าอำเภอฝางจึงได้มีการขอใช้ไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝางแทนที่เดินเครื่องจ่ายไฟฟ้าเอง

ผู้ใช้ไฟเกิดความเชื่อมั่นในด้านบริการจากที่ลูกหนี้ค่ากระแสไฟฟ้ามีมาก สูงสุดในเขต จนมีหนี้ลดลง และมีลูกหนี้น้อยจนได้รับรางวัลลูกหนี้น้อย ระดับการไฟฟ้าทั่วประเทศ

ราษฎรและหน่วยงานอื่น ให้การยอมรับเจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝางเป็นอย่างดี

## 3.งานนโยบาย

3.1 การรับโอนระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าบ้านยาง (ภายใต้การดูแลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต) เนื่องจากบริษัทไฟฟ้าบ้านยางแต่เดิมทำหน้าที่จำหน่ายไฟฟ้าให้ตำบลแม่งอน โดยผลิตเองจากโรงจักรพลังน้ำบางส่วนและรับซื้อกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าอำเภอฝางบางส่วน โดยมีจุดซื้อขายอยู่ที่บ้านแม่ง่า (ทางเข้าบ้านยาง) ต่อมาการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ โอนระบบจำหน่ายไฟฟ้าทั้งหมดให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค บริษัทการไฟฟ้าบ้านยางจะรับผิดชอบเฉพาะโรงจักรพลังน้ำบ้านยางเท่านั้น โดยผลิตไฟฟ้าจำหน่ายให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝาง เมื่อรับโอนงานดังกล่าวจึงเกิดปัญหาว่า

3.1.1 การเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้าจะอย่างไร เพราะราษฎรพื้นที่บางส่วนเป็นเงินฮ่อ การเก็บเงินค่าไฟจึงไม่สะดวกจะเป็นเหตุให้ลูกหนี้สูง ผู้อำนวยการไฟฟ้าเขต (คุณเดชา ณ ลำปาง) และคุณวิรุฬ ภูวกุล (สารวัตรบัญชี) จึงให้แนวความคิดตั้งตัวแทนเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้า ที่การไฟฟ้าอำเภอฝางเป็นครั้งแรก และต่อมาจึงมีการตั้งตัวแทนเก็บเงินทั่วประเทศดังปัจจุบัน

3.2 ประมาณปี 2518 การพลังงานแห่งชาติ ได้มีการก่อสร้างเขื่อนผลิตไฟฟ้าที่แม่กิมหลวง อ. แม่ฮาย ตามโครงการของพลังงานจะจ่ายกระแสไฟฟ้าให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝางบางส่วน ที่เหลือจะให้จังหวัดเชียงราย การพลังงานจึงมีการสร้างสถานีจ่ายไฟที่บ้านแม่คะและก่อสร้างระบบไฟฟ้าไปเชียงราย การจ่ายไฟให้การไฟฟ้าอำเภอฝางตอนต้น ๆ สามารถรับ

โหลดได้ทั้งหมด ต่อมาโรงจักรแม่ก็มมีปัญหาเรื่องน้ำ จึงจ่ายกระแสไฟให้การไฟฟ้าอำเภอฝางไม่พอ การไฟฟ้าฯ ต้องเดินเครื่องช่วย จึงมีการโต้แย้งกันเรื่องรับโหลดบางช่วงเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานตัวเอง

#### 4.งานด้านสามัคคี

พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝาง มีความสามัคคีสามัคคีกันจนเป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือ และหน่วยงานภายนอกที่อยู่ในอำเภอฝาง เมื่อผู้บังคับบัญชา อาทิ เช่น ผู้ว่าการไฟฟ้า ผู้อำนวยการไฟฟ้าเขต มาตรวจเยี่ยมพนักงาน พนักงานทุกคนจะดีใจและร่วมกันต้อนรับผู้บังคับบัญชาด้วยดี และเต็มใจ พนักงานบางคนมีฝีมือทำกับข้าวก็จะทำกันเอง ผู้บังคับบัญชามักจะให้การเป็นการเองให้ความเมตตาและชี้แนะปัญหาต่าง ๆ การร่วมงานกับหน่วยงานภายนอกไม่ว่ากิจกรรมงานรัฐพิธี หรือกิจกรรมท้องถิ่นจัดขึ้น พนักงานการไฟฟ้าอำเภอฝางจะไปร่วมและบริการด้านการจ่ายค่ากระแสไฟฟ้าเรียบร้อย เมื่อครบครันของพนักงานการไฟฟ้าอำเภอฝางมีงานมงคลหรืองานอวมงคลก็ตาม พนักงานการไฟฟ้าอำเภอฝางทุกคนไปร่วมงานเป็นหมู่คณะด้วยความเต็มใจ และช่วยเหลือให้งานการจัดสถานที่, งานครัว หรืองานอื่น ๆ จนงานแล้วเสร็จเรียบร้อย จนเป็นที่ยอมรับของบุคคลภายนอกที่พบเห็น

#### การไฟฟ้าในสังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝาง

เป็นการไฟฟ้าชั้น 4 จำนวน 3 แห่ง, เชื้อเพลิงน้ำ จำนวน 1 แห่ง และสถานีไฟฟ้า จำนวน 1 แห่ง คือ

1. กฟอ.แม่ฮาด
2. กฟอ.ไชยปราการ
3. กฟต.แม่งอน
4. โรงจักรพลังน้ำแม่ใจ
5. สถานีไฟฟ้าฝาง

#### พื้นที่รับผิดชอบทางด้านภูมิศาสตร์

1. อำเภอฝาง ทิศเหนือ ติดเขตอำเภอแม่ฮาด ทิศใต้ ติดเขตอำเภอไชยปราการ, อำเภอพร้าว ทิศตะวันออก ติดเขตอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงรายและอำเภอพร้าว จ.เชียงใหม่ ทิศตะวันตกติดเขตประเทศเมียนมา พื้นที่ทางการปกครอง แบ่งเป็น 8 ตำบล 128 หมู่บ้าน

2. อำเภอแม่เมาะ ทิศเหนือและทิศตะวันตก ติดเขตอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายและประเทศเมียนมา ทิศตะวันออก ติดเขตอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ทิศใต้ ติดเขตอำเภอฝาง พื้นที่ทางการปกครอง แบ่งเป็น 6 ตำบล 78 หมู่บ้าน
3. อำเภอไชยปราการ ทิศเหนือ ติดเขตอำเภอฝาง ทิศตะวันตก ติดเขตประเทศเมียนมา ทิศตะวันออกและทิศใต้ ติดเขตอำเภอเชียงดาว พื้นที่ทางการปกครอง แบ่งเป็น 4 ตำบล 43 หมู่บ้าน รวมพื้นที่ทางการปกครอง 18 ตำบล 249 หมู่บ้าน มีไฟฟ้าใช้แล้ว 248 หมู่บ้าน คิดเป็น 96.39 % หมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ คือ หมู่บ้านเวียงผาพัฒนา ม.18 ต.ศรีดงเย็น อ.ไชยปราการ เนื่องจากเป็นหมู่บ้านบนเขาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยเวียงผา และแบ่งพื้นที่ทางการปกครองใหม่

## หน้าที่ความรับผิดชอบ

---

1. จัดหาพลังงานไฟฟ้าให้พอเพียงต่อความต้องการของประชาชน
2. ให้บริการและให้คำปรึกษาการใช้ไฟฟ้าทุกประเภทโดยมาตรฐาน คุณภาพบริการ โดยเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง
3. ตรวจสอบดูแลบำรุงรักษาระบบจำหน่าย-สายส่งให้อยู่ในสภาพปกติปลอดภัยพร้อมที่จำหน่ายพลังงานไฟฟ้า
4. จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อประโยชน์แก่สังคม

## ข้อมูลด้านพนักงาน,ระบบจำหน่าย

---

|                            |           |                                     |         |         |
|----------------------------|-----------|-------------------------------------|---------|---------|
| - จำนวนพนักงานทั้งหมด      | 76        | คน                                  |         |         |
| - จำนวนผู้ใช้ไฟ            | 53,638    | คน                                  |         |         |
| - โหลดสูงสุด               | 18.137    | เมกกะวัตต์(ข้อมูลเดือนกันยายน 2547) |         |         |
| - ความยาวระบบจำหน่ายแรงสูง | 714.539   | วงจร — กม.                          |         |         |
| - ความยาวระบบจำหน่ายแรงต่ำ | 1,529.804 | วงจร — กม.                          |         |         |
| - ติดตั้งหม้อแปลงรวม       | 1,021     | เครื่อง                             | 139,097 | เควีเอ. |
| - หม้อแปลง กฟภ.            | 683       | เครื่อง                             | 79,037  | เควีเอ. |
| - หม้อแปลงผู้ใช้ไฟ         | 338       | เครื่อง                             | 60,060  | เควีเอ. |

## ข้อมูลทางการเงิน (ม.ค. — ส.ค. 2547)

- มีสินทรัพย์สุทธิ 775.913 ล้านบาท
- รายได้ 164.900 ล้านบาท
- รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) 170.339 ล้านบาท
- ขาดทุน 11.083 ล้านบาท
- ค่าเสื่อมราคา 24.900 ล้านบาท

## ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

เนื่องจาก กฟอ.ฟาง มีแหล่งจ่ายพลังงานอยู่เป็นจำนวนมากและอยู่ไกลจากแหล่งจ่ายหลัก ความต้องการพลังงาน และแหล่งจ่ายมีค่าใกล้เคียงกันมากเมื่อมีเหตุขัดข้องในโซนใดโซนหนึ่ง จะไม่สามารถมีแหล่งจ่ายอื่นมาจ่ายทดแทนได้ จึงทำให้กระแสไฟฟ้าดับเป็นเวลานานและเป็นบริเวณกว้าง ประกอบกับระบบจำหน่ายต้องปักเสาพาดสายอยู่บนเสาสูงชัน บางช่วงรถยนต์เข้าไม่ถึง การตรวจสอบและแก้ไขระบบจำหน่าย การเคลียร์ไลน์ต้องเดินเท้า เท่านั้น ในช่วงเข้าฤดูฝน มีกระแสไฟฟ้าขัดข้องสาเหตุเนื่องจาก ภัยธรรมชาติ และ ต้นไม้ใหญ่ล้มทับสายบ่อยครั้ง

## สถานที่ท่องเที่ยว

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| อำเภอไชยปราการ  | - ถ้ำดับเตา ที่มีความงดงามและเชื่อกันว่าถ้ำเชื่อม ต่อเนื่องกับ ถ้ำเชียงดาวได้<br>- แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมู่บ้านจีนฮ่อ (กองพล 93)                                                                                                                                                                                     |
| บ้านใหม่หนองบัว | - บ้านสันติวนา มีเส้นทาง เชื่อมต่อถึงดอยอ่างขาง                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| อำเภอฝาง        | - สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง สัมผัสความหนาวเย็นในฤดูหนาว และดอกไม้, แปลงทดลองพืชเมืองหนาว<br>- ชมประเพณีวัฒนธรรมล้านนาของชนไทยใหญ่, ชาวเขา ฯลฯ และวัดสร้างด้วยศิลปะไทยใหญ่ เช่น วัดจองตก, จองออก<br>- วนอุทยานแห่งชาติแม่ฝาง ชมน้ำพุร้อน อ่างน้ำแร่ธรรมชาติ และถ้ำธารทิพย์ไหลเย็น ตลอดจนดอยผ้าห่มปกสูงอันดับสองรองจากดอยอินทนนท์ |

อำเภอแม่เอย

- วัดท่าตอน ที่มีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ สถานปฏิบัติธรรม จดชม  
วิวลำน้ำกก
- ท่าเรือ, ท่าแพ สำหรับล่องน้ำกก ชมทัศนียภาพ และล่องลำน้ำสู่  
จังหวัดเชียงราย
- หมู่บ้านกระเหรียงคอยาวที่บ้านผาไต้

---

## สิทธิและหน้าที่ของลูกจ้าง นายจ้าง

---

ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541

เวลาทำงานปกติ

- งานทุกประเภทไม่เกิน 8 ชั่วโมง/วัน และไม่เกิน 48 ชั่วโมง/สัปดาห์
- งานในวิชาชีพ หรือ วิชาการ งานด้านบริการและการจัดการ งานเสมียน พนักงาน  
อาชีพด้านการค้า งานอาชีพด้านบริการ งานที่เกี่ยวข้องกับการผลิต หรืองานที่  
เกี่ยวข้องกับงานดังกล่าว นายจ้างกับลูกจ้างอาจตกลงกำหนดเวลาทำงานปกติเกินกว่า  
วันละ 8 ชั่วโมงได้ แต่ต้องไม่เกินสัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง
- งานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยไม่เกิน 7 ชั่วโมง/วัน และไม่เกิน 42  
ชั่วโมง/สัปดาห์

---

## เวลาพัก

---

- ในวันที่มีการทำงานให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีเวลาพักระหว่างการทำงานวันหนึ่งไม่  
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง หลังจากลูกจ้างทำงานมาแล้ว ไม่เกิน 5 ชั่วโมงติดต่อกัน และ  
หลังจากลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก ทำงานมาแล้วไม่เกิน 4 ชั่วโมงติดต่อกัน
- นายจ้างและลูกจ้างอาจตกลงกัน กำหนดเวลาพัก ระหว่างการทำงานเป็นอย่างอื่น ถ้า  
ข้อตกลงนั้นเป็นประโยชน์แก่ลูกจ้าง ให้ข้อตกลงนั้นใช้บังคับได้
- ถ้าทำงานล่วงเวลาต่อไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง ต้องให้ลูกจ้างพักก่อนทำงานล่วงเวลาไม่  
น้อยกว่า 20 นาที

- เวลาพักไมให้นับรวมเป็นเวลาทำงาน แต่ว่า ถ้าพักเกินวันละ 2 ชั่วโมง ให้นับเวลาพักส่วนที่เกิน 2 ชั่วโมง เป็นเวลาทำงานปกติ เว้นแต่เวลาพักส่วนที่เกิน 2 ชั่วโมงของร้านขายอาหาร หรือเครื่องดืมที่เปิดจำหน่าย หรือให้บริการติดต่อกัน ในแต่ละวันทำงาน ไม่ถือว่าเป็นเวลาทำงาน
  - นายจ้างอาจจะไม่จัดเวลาพักให้ลูกจ้างได้ดังนี้
- \* งานในหน้าที่ ที่มีลักษณะและสภาพของงาน ต้องทำติดต่อกันไป โดย จะหยุดเสียมิได้ โดยได้รับคำยินยอมจากลูกจ้าง
- \* งานฉุกเฉิน

## วันหยุด

---

### สัปดาห์วันหยุดประจำ

- ต้องไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน โดยมีระยะห่างกันไม่เกิน 6 วัน
- นายจ้างและลูกจ้างจะตกลงกันล่วงหน้า กำหนดให้มีวันหยุดประจำสัปดาห์วันใดก็ได้
- งานโรงแรม งานขนส่ง งานในป่า งานประมง งานดับเพลิง งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ยามจ้างลูกจ้างจะตกลงกันล่วงหน้า สะสมและเลื่อนวันหยุดประจำสัปดาห์ไป เมื่อใดก็ได้ แต่ต้องในระยะเวลาไม่เกิน 4 สัปดาห์ติดต่อกัน

## วันหยุดตามประเพณี

---

- ไม่น้อยกว่าปีละ 13 วัน โดยรวมวันแรงงานแห่งชาติด้วย
- วันหยุดประเพณี ให้กำหนดงานในวันหยุดราชการประจำปี วันหยุดทางศาสนา หรือขนบธรรมเนียมประเพณีแห่งท้องถิ่น
- ถ้าวันหยุดตามประเพณีตรงกับวันหยุดประจำสัปดาห์ ให้เลื่อนวันหยุดตามประเพณีวันนั้น ไปหยุดในวันทำงานถัดไป
- งานในกิจการโรงงาน ร้านขายอาหาร สโมสร สมาคม สถานีบริหาร การท่องเที่ยว งานในป่า งานในที่ทุรกันดาร งานขนส่ง ซึ่งต้องทำติดต่อกันไป นายจ้างตกลงกับลูกจ้างว่า จะหยุดชดเชยให้ในวันอื่น หรือนายจ้างจะจ้างค่าทำงานในวันหยุดให้ก็ได้

## วันหยุดพักผ่อนประจำปี

- ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันมาครบ 1 ปี มีสิทธิพักผ่อนประจำปีไม่น้อยกว่าปีละ 6 วันทำงาน
- ให้นายจ้างเป็นผู้กำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้า สะสมและเลื่อนวันหยุดพักผ่อนประจำปี ไปรวมหยุดในปีอื่นก็ได้

## ค่าล่วงเวลาและค่าทำงานในวันหยุด

- ถ้าทำงานล่วงเวลาของวันทำงาน นายจ้างต้องจ่ายค่าเวลาไม่น้อยกว่า 1.5 เท่าของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมง ในเวลาทำงานปกติ สำหรับเวลาที่ทำงานปกติ สำหรับเวลาที่ทำงานเกิน หรือไม่น้อยกว่า 1.5 เท่าของอัตราค่าจ้างต่อหน่วยในเวลาทำงานปกติ สำหรับผลงานที่ทำได้
- ถ้าทำงานล่วงเวลาในวันหยุด นายจ้างต้องจ่ายค่าล่วงเวลาให้แก่ลูกจ้างในอัตรา 3 เท่าของค่าจ้างในวันทำงาน สำหรับชั่วโมงที่ทำงานเกินเวลาทำงานปกติ
- งานเผ่าดูแลสถานที่ หรือทรัพย์สิน และงานขนส่งไม่มีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลาในวันหยุด แต่มีสิทธิได้ค่าตอบแทนเป็นเงินเท่ากับอัตราค่าจ้างเพิ่มขึ้นตามจำนวนชั่วโมงที่ทำได้
- ถ้าทำงานในวันหยุด นายจ้างต้องจ่ายค่าทำงานในวันหยุดให้แก่ลูกจ้าง ที่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่า 1 เท่าของค่าจ้างในวันทำงาน ตามชั่วโมงที่ทำงานในวันหยุด ต้องจ่ายไม่น้อยกว่า 2 เท่าของค่าจ้างในวันทำงาน ตามชั่วโมงที่ทำงานในวันหยุด
- ถ้านายจ้างไม่จัดวันหยุดประจำปีตามประเพณีหรือวันหยุดพักผ่อนประจำปี ให้แก่ลูกจ้าง หรือจัดให้แต่ไม่ครบ ให้นายจ้างจ่ายค่าทำงานในวันหยุดและค่าล่วงเวลาในวันหยุดทดแทนให้แก่ลูกจ้าง

## สวัสดิการ

กำหนดให้คณะกรรมการสวัสดิการ 2 ระดับ คือ

- คณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน ซึ่งเป็นองค์กรระดับชาติ ระบบไตรภาคี เพื่อกำหนดนโยบายสวัสดิการ ระดับชาติและเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี ในการออกกฎกระทรวง กำหนดการจัดสวัสดิการในสถานประกอบการ ทั้งที่เป็นการจัดสวัสดิการพื้นฐานและสวัสดิการพิเศษ สำหรับบางประเภท ฯลฯ
- คณะกรรมการสวัสดิการ ในสถานประกอบกิจการ ที่มีลูกจ้าง 50 คนขึ้นไป เพื่อร่วมปรึกษาหารือกับนายจ้าง เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการในสถานประกอบกิจการ และควบคุมการจัดสวัสดิการที่นายจ้างจัดให้แก่ลูกจ้างที่นายจ้าง

## ความปลอดภัยในการทำงาน

- กำหนดให้คณะกรรมการความปลอดภัยระดับชาติ เป็นองค์กรไตรภาคี เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารความปลอดภัย
- กำหนดมาตรฐานให้นายจ้าง ดำเนินการในการบริหาร และการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อม ในการทำงานโดยออกกฎกระทรวง
- ให้มีองค์กรเอกชน ให้บริการด้านวิชาการ และเทคนิคแก่นายจ้าง ภายใต้การควบคุมของรัฐ
- พนักงานตรวจแรงงาน มีอำนาจสั่งให้นายจ้างปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน หรือแก้ไขเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ให้ถูกต้อง ตามมาตรฐานที่กำหนด และให้นายจ้างจ่ายเงินแก่ลูกจ้างเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานขณะที่หยุดทำงาน
- จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพของลูกจ้าง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกระทรวง และส่งผลตรวจต่อพนักงานแรงงาน

## ค่าชดเชย

- ลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าชดเชย หากนายจ้างเลิกจ้าง โดยลูกจ้างไม่มีความผิด ดังนี้  
ค่าชดเชยปกติ

- ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบ 120 วัน แต่ไม่ครบ 1 ปี มีสิทธิได้เท่ากับ ค่าจ้างอัตราสุดท้าย 30 วัน
- ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบ 1 ปี แต่ไม่ครบ 3 ปี มีสิทธิได้เท่ากับ ค่าจ้างอัตราสุดท้าย 90 วัน
- ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบ 3 ปี แต่ไม่ครบ 6 ปี มีสิทธิได้เท่ากับ ค่าจ้างอัตราสุดท้าย 180 วัน
- ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบ 6 ปี แต่ไม่ครบ 10 ปี มีสิทธิได้เท่ากับ ค่าจ้างอัตราสุดท้าย 240 วัน
- ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบ 10 ปี ขึ้นไป มีสิทธิได้เท่ากับ ค่าจ้างอัตราสุดท้าย 300 วัน

#### ค่าชดเชยพิเศษ

1.ในกรณีที่นายจ้างจะเลิกจ้างลูกจ้าง เพราะเหตุต้องปรับปรุงหน่วยงานกระบวนการผลิต การจำหน่ายหรือการบริหารอันเนื่องมาจากการนำเครื่องจักรมาใช้ หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร หรือเทคโนโลยี ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องลดจำนวนลูกจ้างลง นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยพิเศษและปฏิบัติ ดังนี้

- แจ้งวันที่จะเลิกจ้าง เหตุผลของการเลิกจ้างและรายชื่อลูกจ้างที่จะถูกเลิกจ้างให้ลูกจ้างและพนักงานตรวจแรงงานทราบ ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 60 วันก่อนวันเลิกจ้าง
- ถ้าไม่แจ้งล่วงหน้าหรือแจ้งล่วงหน้าน้อยกว่าระยะเวลา 60 วันนายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยแทน การบอกกล่าวล่วงหน้าแก่ลูกจ้าง เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 60 วัน หรือเท่ากับค่าจ้างของวันทำงาน 60 วันสุดท้ายสำหรับลูกจ้าง ซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

2.กรณีนายจ้างย้ายสถานประกอบการ ไปตั้ง ณ ที่แห่งอื่น ซึ่งการย้ายมีผลกระทบสำคัญต่อการดำรงชีวิตตามปกติของลูกจ้างหรือครอบครัว

- นายจ้างต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน ก่อนย้ายสถานประกอบการ
- ถ้าลูกจ้างไม่ประสงค์จะทำงานด้วย ลูกจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาจ้าง ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่นายจ้างย้ายสถานประกอบการ โดยลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษไม่น้อยกว่าร้อยละ 50% ของอัตราค่าชดเชยปกติที่ลูกจ้างพึงมีสิทธิ
- ถ้านายจ้างไม่แจ้งให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้าก่อนวันย้ายสถานประกอบการ 30 วัน นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า เท่ากับค่าจ้างของการทำงาน 30 วันสุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วยด้วย

## ข้อยกเว้นที่นายจ้างไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย

---

ลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชยในกรณีใด กรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. ทุจริตต่อหน้าที่
2. กระทำความผิดอาญา โดยเจตนาแก่นายจ้าง
3. จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย
4. ฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานหรือระเบียบ หรือคำสั่งของนายจ้างอันชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรม ซึ่งหนังสือเตือนนั้น ต้องมีผลบังคับไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ลูกจ้างได้กระทำความผิด เว้นแต่กรณีที่ร้ายแรง นายจ้างไม่จำเป็นต้องตักเตือน
5. ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลา 3 วันทำงานติดต่อกัน ไม่ว่าจะมีวันหยุดคั่นหรือไม่ก็ตาม คโดยไม่มีเหตุอันควร
6. ประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้นายจ้างได้รับความเสียหาย อย่างร้ายแรง
7. ได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษา ถึงที่สุดให้จำคุก ถ้าเป็นโทษสำหรับทำผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หากนายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างด้วย
8. กรณีการจ้างมีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอน และนายจ้างเลิกจ้างตามกำหนดระยะเวลานั้น ซึ่งต้องเสร็จภายในเวลาไม่เกิน 2 ปี โดยนายจ้างได้ทำสัญญาเป็นหนังสือไว้ตั้งแต่เริ่มจ้าง ได้แก่งานดังนี้
  - การจ้างในโครงการ เฉพาะที่มีใช้งานปกติของธุรกิจหรือการค้าของนายจ้าง
  - งานมีลักษณะเป็นครั้งคราว ที่มีกำหนดการสิ้นสุด หรือความสำเร็จของงาน
  - งานที่เป็นไปตามฤดูกาล และได้จ้างในช่วงเวลาของฤดูกาลนั้น

## หลักฐานของการทำงาน

---

- นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ต้องจัดให้มีข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน เป็นภาษาไทยปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ทำงานของลูกจ้าง และส่งสำเนาให้อธิบดีกรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงานภายใน 7 วัน นับแต่วันที่มียูกจ้าง 10 คน
- ข้อบังคับฯ ต้องระบุเรื่องต่างๆ ดังนี้ วันทำงาน และทำงานปกติ เวลาพักวันหยุด หลักเกณฑ์การหยุด หลักเกณฑ์การทำงานล่วงเวลา การทำงานในวันหยุด วันและสถานที่จ่ายค่าจ้างล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด วันลาและหลักเกณฑ์การลา วินัย และโทษทางวินัย การร้องทุกข์ การเลิกจ้างค่าชดเชยและค่าชดเชยพิเศษ

- ทะเบียนลูกจ้าง ต้องมีชื่อตัวและชื่อสกุล เพศ สัญชาติ วันเดือนปีเกิด หรืออายุ ที่อยู่ ปัจจุบัน วันเริ่มจ้าง ตำแหน่งหรืองานในหน้าที่อัตราจ้างและประโยชน์อื่นๆ และวันสิ้นสุดการจ้าง
- เอกสารเกี่ยวกับการคำนวณค่าจ้าง ค่าจ้างล่วงหน้า ค่าทำงานในวันหยุด ต้องระบุวัน เวลาทำงาน ผลงานที่ได้สำหรับการจ้างตามผลงานอัตราและจำนวนเงินที่จ่าย โดยมีลายมือชื่อลูกจ้างผู้รับเงิน
- นายจ้างและลูกจ้างที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 มีโทษตามความหนักเบาของความคิด โดยโทษต่ำสุดปรับไม่เกิน 5,000 บาท โทษสูงสุดจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

### หมายเหตุ

---

- สิทธิและหน้าที่ของลูกจ้าง นายจ้างตามกฎหมายแรงงานที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเพียงโดยย่อ หากต้องการทราบโดยละเอียด หรือมีข้อสงสัย หรือต้องการติดต่อเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับด้านแรงงานกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจัดตั้ง สำนักงานไว้บริการ ท่าน ขอให้ติดต่อได้ตามภูมิลำเนาของท่าน หรือสถานที่ทำงานตั้งอยู่ในเวลาทำงาน

### ข้อแนะนำในการใช้แรงงาน

---

#### งานที่ห้ามลูกจ้างหญิงทำ

- งานเหมืองแร่หรืองานก่อสร้างที่ทำใต้ดิน ใต้น้ำ ในถ้ำ ในอุโมงค์หรือปล่องในภูเขา
- งานที่ต้องทำบนนั่งร้าน ที่สูงกว่าดินตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป
- งานผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ

#### กรณีลูกจ้างหญิงทำงานระหว่างเวลา 24.00 - 06.00 น.

กรณีลูกจ้างหญิงทำงานระหว่างเวลา 24.00 ถึง 06.00 น. และงานตรวจแรงงานเห็นว่างานนั้น อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของหญิงนั้น ให้รายงานต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเพื่อพิจารณา และมีคำสั่งให้เปลี่ยนเวลาทำงานหรือลดชั่วโมงทำงาน

## ลูกจ้างชายหรือหญิง สิทธิเท่าเทียมกัน

- ให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างชายหญิงเท่าเทียมกันในการจ้างงานเว้นแต่ลักษณะหรือสภาพของงานไม่อาจปฏิบัติเช่นนั้นได้
- ในกรณีงานมีลักษณะและคุณภาพอย่างเดียวกันและปริมาณเท่ากัน นายจ้างจะต้องกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลาและค่าทำงานในวันหยุดให้ลูกจ้างเท่าเทียมกันไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะเป็นชายหรือหญิง

## งานลักษณะพิเศษที่กฎหมายให้ลูกจ้างหญิงทำได้

งานวิชาชีพวิชาการเกี่ยวกับการสำรวจ การขุดเจาะการกลั่นแยกและการผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียมหรือปิโตรเคมี ถ้าสภาพหรือลักษณะของงานนั้น ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้างหญิงนั้น

## งานที่ห้ามผู้หญิงมีครรภ์ทำ

ห้ามลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 ถึง 06.00 น.ทำงานล่วงเวลาทำงานในวันหยุดหรือทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- งานเกี่ยวกับเครื่องจักรที่มีความสั่นสะเทือนมาก
- งานขับเครื่องหรือติดไปกับยานพาหนะ
- งาน แบก หาม ลาก เข็น ของหนักเกิน 15 กิโลกรัม
- งานที่ทำในเรือ

## ห้ามมิให้นายจ้างซึ่งเป็นหญิงเฉพาะเหตุมีครรภ์

สิทธิการลาคลอดและการทำหมัน

- ลูกจ้างหญิงมีครรภ์มีสิทธิลาคลอดก่อน และหลังคลอดได้ครรภ์หนึ่งไม่เกิน 90 วัน โดยให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้าง ซึ่งลาคลอดเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลา ที่ลาแต่ไม่เกิน 45 วัน
- ถ้ามีใบรับรองแพทย์ แสดงว่าทำงานในหน้าที่เดิมต่อไม่ได้ ลูกจ้างมีสิทธิขอให้ นายจ้างพิจารณาเปลี่ยนงานที่เหมาะสมให้แก่ลูกจ้าง เป็นการชั่วคราวก่อนหรือหลังคลอดได้
- ลูกจ้างมีสิทธิลาเพื่อทำหมันได้ตามเวลาที่แพทย์แผนปัจจุบันขึ้น

หนึ่งกำหนด และออกใบรับรองโดยได้รับค่าจ้าง

## งานที่อาจให้ลูกจ้างหญิงมีครรภ์ทำงานล่วงเวลาได้

งานหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง นายจ้างอาจให้ลูกจ้าง ซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ ที่ทำงานในตำแหน่งผู้บริการ งานวิชาการ งานธุรการ รวมทั้งงานเกี่ยวกับการเงินหรือการบัญชี ทำงานล่วงเวลาในวันทำงานได้ โดยได้รับคำยินยอมจากลูกจ้าง

## การคุ้มครองการถูกล่วงเกินทางเพศ

ห้ามมิให้นายจ้างหรือผู้ซึ่งเป็นหัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ตรวจงาน กระทำการล่วงเกินทางเพศต่อลูกจ้างหญิง

## ข้อแนะนำในการใช้แรงงาน “เด็ก”

### แรงงานเด็ก

แรงงานเด็ก หมายถึง ลูกจ้างที่เป็นเด็กอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และการจ้างแรงงานนั้น ห้ามมิให้นายจ้าง จ้างคนอายุต่ำกว่า 15 ปีเป็นลูกจ้าง

กรณีจ้างแรงงานเด็ก อายุต่ำกว่า 18 ปีทำงาน

นายจ้างต้องปฏิบัติ ดังนี้

- แจ้งการจ้างลูกจ้างเด็กต่อพนักงานตรวจแรงงานภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่เด็กเข้ามาทำงาน
- จัดทำบันทึกสภาพการจ้าง กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม เก็บไว้ ณ สถานที่ประกอบกิจการ
- แจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้าง เด็กต่อพนักงานตรวจแรงงาน ภายใน 7 วัน นับตั้งแต่วันที่เด็กออกจากงาน โดยแจ้งด้วยตนเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นแจ้งทางไปรษณีย์ตามแบบฟอร์มที่กำหนด

### งานที่ห้ามลูกจ้างเด็กทำ

ห้ามลูกจ้างที่เป็นเด็กทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด ต่อไปนี้

- งานหลอม เป่า หล่อ
- งานปัมโลหะ

- งานใช้เลื่อย
- งานที่ต้องทำได้ดิน ใต้น้ำ อุโมงค์
- งานทำความสะอาดเครื่องจักร
- งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป

### งานอันตรายที่ห้ามลูกจ้างเด็กทำ

- งานที่ต้องทำเกี่ยวกับความเย็นจัด
- งานซึ่งทำในที่ ที่มีอุณหภูมิในสภาพแวดล้อมในการทำงานสูงกว่า 45 องศา
- งานที่ใช้เครื่องเจาะ
- งานที่มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันเกิน 85 เดซิเบล ในการทำงานวันละ 8 ชั่วโมง
- งานเกี่ยวกับสารเคมีที่เป็นอันตราย
- งานบังคับรถยก
- งานเกี่ยวกับกัมมันตรังสี

### สถานที่ ที่ห้ามลูกจ้างเด็กทำงาน

- โรงฆ่าสัตว์
- สถานที่เล่นการพนัน
- สถานที่เดินรา
- สถานที่ ที่มีสุรา เครื่องดื่ม และบริการโดยมีผู้บ้ำเรอ สำหรับปรนนิบัติลูกค้า

### ห้ามให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด

---

#### การจ้างค่าจ้างให้ลูกจ้างเด็ก

- ห้ามนายจ้างจ่ายค่าจ้างให้ลูกจ้างเด็กให้แก่ผู้อื่น
- ห้ามเรียกหรือรับเงินประกันจากลูกจ้างเด็ก
- ห้ามนายจ้างนำเงินจ่ายล่วงหน้าก่อนมีการรับจ้าง

### วันเวลาที่ห้ามลูกจ้างเด็กทำงาน

ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก ทำงานระหว่างเวลา 22.00 น. ถึง 06.00 น.เว้นแต่ได้รับอนุญาต  
เป็นหนังสือจากอธิบดีนายจ้างอาจให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กและเป็นผู้แสดงภาพยนตร์ ละคร

หรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกัน ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 น. ถึง 06.00 น.  
ได้ ทั้งนี้จัดให้นายจ้างจัดให้เด็กได้พักผ่อนตามสมควร

### เวลาพักสำหรับลูกจ้างเด็ก

นายจ้างต้องจัดให้ลูกจ้างเด็ก มีเวลาพักวันหนึ่ง ไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงติดต่อกัน หลังจาก  
ที่ทำงานมาแล้วไม่เกิน 4 ชั่วโมง แต่ใน 4 ชั่วโมงนั้น ให้ลูกจ้างเด็กได้มีเวลาพักอีกแล้วแต่  
นายจ้างจะกำหนด

### การพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิต

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ลูกจ้างอายุต่ำกว่า 18 ปี มีสิทธิลาเพื่อเข้า  
ประชุมสัมมนา รับการอบรม รับการฝึก หรือลาเพื่อการอื่น ซึ่งจัดโดยสถานศึกษา หรือ  
หน่วยงานที่อธิบดีเห็นชอบโดยได้รับค่าจ้าง ปีละไม่เกิน 30 วัน